

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА ГУМАНІТАРНИХ І СОЦІАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ФІЛОСОФІЯ НАУКИ**

освітня (освітньо-наукова) програма спеціальність

051 Економіка

галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки

освітній ступінь доктор філософії

Розробник:

Шейко Сергій,

кандидат філософських наук,
доцент, професор кафедри
гуманітарних і соціальних
дисциплін

Гарант ОПІ:

Гарант: **Самойлик Юлія,**
доктор економічних наук,
професор, професор кафедри
економіки та міжнародних
економічних відносин

Назва навчальної дисципліни	Філософія науки обов'язковий компонент ОПП
Назва структурного підрозділу	кафедра гуманітарних і соціальних дисциплін
Контактні дані розробників, залучених до викладання	Викладач: Шейко Сергій, к.філос. н. , професор кафедри гуманітарних і соціальних дисциплін. Контакти: ауд. 457, навчальний корпус № 4 e-mail: sergej.sheiko@pdaa.edu.ua сторінка викладача: https://www.pdaa.edu.ua/people/sheyko-sergiy-volodymyrovych
Рівень вищої освіти	Третій (доктор філософії) рівень
Спеціальність, спеціалізація	051 Економіка
Попередні умови для вивчення дисципліни	Відсутні

Заплановані результати навчання

Мета вивчення навчальної дисципліни: ознайомлення здобувачів вищої освіти доктора філософії з основами філософії наукового пізнання, формування знань у галузі філософії і методології науки, знайомство з практичним застосуванням науково-методологічних знань у майбутній професійній діяльності.

Основні завдання навчальної дисципліни: поглиблення, розширення, інтеграція знань з дисципліни; ознайомлення з основними напрямками та актуальною проблематикою філософії науки, а також, понятійним апаратом методології науки; систематизація знання щодо історико-філософського контексту філософії науки як розділу філософії; аналіз особливостей філософії та методології науки як міждисциплінарної галузі; формування культури науковця як складової частини високого рівня професіоналізму.

Компетентності загальні	Програмні результати
ЗК 1. Здатність до формування системного наукового світогляду на основі філософії наукової діяльності, професійної етики та загального культурного кругозору. ЗК 4. Здатність генерувати нові ідеї (креативність) під час дослідницької діяльності та вирішення комплексних проблем в галузі економічної науки. ЗК 7. Здатність діяти на основі етичних міркувань та академічної доброчесності.	ПРН 1. Формувати системний науковий світогляд, концепцію наукового дослідження, визначати етапи наукової роботи, знати фундаментальні теоретичні положення, термінологію у сфері економіки, ідентифікувати теоретичні і практичні проблеми наукових досліджень в економіці. ПРН 3. Демонструвати навички самостійної роботи у проведенні наукового пошуку, гнучкого мислення, інноваційність, проявляти креативність у вирішенні комплексних проблем у галузях економіки, нести відповідальність за особистий професійний розвиток.

Програма навчальної дисципліни

- Тема 1. Філософія науки як галузь філософського знання.
- Тема 2. Історичні етапи становлення і розвитку філософії науки.
- Тема 3. Позитивізм – методологічна основа філософії науки.
- Тема 4. Аналітична філософія.
- Тема 5. Наука в культурі та житті людини.
- Тема 6. Динаміка науки: філософське розуміння.
- Тема 7. Сутність наукового пізнання
- Тема 8. Структура наукового пізнання.
- Тема 9. Сучасна філософія пізнання: основні категорії і принципи.
- Тема 10. Логіка і методологія наукових досліджень.
- Тема 11. Методи і форми наукового пізнання.
- Тема 12. Новітні методології наукового пізнання.
- Тема 13. Етика сучасного науковця.
- Тема 14. Сучасна наукова картина світу.

Трудомісткість

Загальна кількість годин – 150. Кількість кредитів – 5. Форма семестрового контролю – екзамен.

Політика оцінювання

1. Академічна доброчесність: Здобувач вищої освіти повинен дотримуватись Кодексу академічної доброчесності та Кодексу про етику викладача та здобувача вищої освіти Полтавської державної аграрної академії. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

2. Система оцінювання

Критерієм успішного навчання є досягнення здобувачем вищої освіти мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання.

Критерії успішного опанування програмних результатів навчання

Програмні результати навчання	Відсоток у підсумковій оцінці з навчальної дисципліни, %	Максимальна кількість балів	Мінімальний пороговий рівень оцінок, балів
ПРН 1. Формувати системний науковий світогляд, концепцію наукового дослідження, визначати етапи наукової роботи, знати фундаментальні теоретичні положення, термінологію у сфері економіки, ідентифікувати теоретичні і практичні проблеми наукових досліджень в економіці.	40	40	25
ПРН 3. Демонструвати навички самостійної роботи у проведенні наукового пошуку, гнучкого мислення, інноваційність, проявляти креативність у вирішенні комплексних проблем у галузях економіки, нести відповідальність за особистий професійний розвиток.	60	60	35
Разом	100	100	60

Одним із обов'язкових елементів освітнього процесу є систематичний поточний контроль оволодіння компетентностями та підсумкова оцінка рівня досягнення програмних результатів навчання.

Програмні результати навчання	Форми контролю										Разом	
	Опитування, участь у дискусіях		Тестування		Виконання завдань самостійної роботи		Реферат, презентація		Екзамен			
	Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів	Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів	Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів	Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів	Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів	Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів
ПРН1.	9	11	6	10	6	14	3	5	6	10	30	50
ПРН3.	8	11	6	10	6	14	4	5	6	10	30	50
Разом	17	22	12	20	12	28	7	10	12	20	60	100

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни

Назва теми	Форми оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти				Екзамен	Разом
	Опитування	Розв'язування тестів	Самостійна робота			
			Завдання сам. роб.	Реферат, презентація		
Тема 1. Філософія науки як галузь філософського знання	2		2			4
Тема 2. Історичні етапи становлення і розвитку філософії науки.	2		2			4
Тема 3. Позитивізм – методологічна основа філософії науки.	2		2			4
Тема 4. Аналітична філософія.	-		2			2
Тема 5. Наука в культурі та житті людини.	-		2			2
Тема 6. Динаміка науки: філософське розуміння.	2		2			4
Тема 7. Сутність наукового пізнання.	2		2			4
Тема 8. Структура наукового пізнання.	2		2			4
Тема 9. Сучасна філософія пізнання: основні категорії і принципи.	2		2			4
Тема 10. Логіка і методологія наукових досліджень.	2		2			4
Тема 11. Методи і форми наукового пізнання.	2		2			4
Тема 12. Новітні методології наукового пізнання.	2		2			4
Тема 13. Етика сучасного науковця.	-		2			2
Тема 14. Сучасна наукова картина світу.	2		2			4
		20				24
Реферат, презентація	-	-	-	5 5		10
Екзамен					20	20
Разом	22	20	28	10	20	100

Основні

1. Войтов А.Г. История и философия науки. М., 2005. 321 с.
2. Данильян О. Г. Філософія : підручник. 2-ге вид., переробл. і допов. Харків : Право, 2019. 432 с.
3. Добронравова І.С. Новітня філософія науки. К.: Логос, 2009. 214 с.
4. Добронравова І.С. Філософія науки: Навчальний посібник. К., 2002. 342 с.
5. Кохановский В.П. Основы философии науки. Ростов-на-Дону, 2005. 384 с.
6. Лебедева С.А. Философия науки: Учебное пособие для вузов. Изд. 5-е, перераб. и доп. М.: Академический Проект «Альма Матер», 2007. 731 с.
7. Микешина Л. А. Философия науки. Хрестоматия. М.: «Флинта», 2005. 356 с.
8. Основи практичної філософії : підручник. А. М. Лой (наук. ред., А. О. Баумейстер, Т. І. Ящук та ін. К.: ВПЦ «Київський університет», 2011. 531 с. (2-ге вид. К., 2016).
9. Семенюк Едуард. Філософія сучасної науки і техніки : підручник. Вид. 3-тє, випр. та допов. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2017. 364 с.
10. Социальные и цифровые исследования науки: коллективная монография. Научн. ред. и сост. А.А. Аргмаковой, Е.В. Масланова, В.В. Слюсарева, Т.М. Хусяинова. Москва: Изд-во «Русское общество истории и философии наук», 2-е издание, исправленное, 2020. 282 с.
11. Філософія: підручник (ВНЗ I–III р. а.). О.Л. Воронюк. 3-є вид., переробл. та допов. Київ, «Медицина», 2018. 216 с.
12. Філософія науки : підручник І. С. Добронравова, Л. І. Сидоренко, В. Л. Чуйко та ін. ; за ред. І. С. Добронравової. К.: ВПЦ «Київський університет», 2018. 255 с.
13. Філософія науки. Навчальний посібник. Сторожук С.В., Гоян І.М., Данилова Т.В., Матвієнко І.С. Івано-Франківськ: Видавець Кушнір Г.М., 2017. 588 с.
14. Философия науки: история и современность: монография Санкт-Петербургский политехнический университет. Под редакцией И.Д. Осипова, С.Н. Погодина. Санкт-Петербург: ПОЛИТЕХ-ПРЕСС, 2020. 450 с.

Допоміжні

15. Автономова Н.С. Структурализм: «за» и «против». Сборник статей М.: Прогресс, 1975.
16. Автономова Н.С. Философские проблемы структурного анализа в гуманитарных науках. М., 1977.
17. Бродский Б.Е. Априори выбора и «прыжок веры». О структуралистском методе в экономической теории. Общественные науки и современность, №6, 1996.
18. Гадамер Г-Г. Истина і метод. К.: Юніверс, 2000. Т.1-2.
19. Копнин П.В. Гносеологические и логические основы науки. М.: Мысль, 1974.
20. Кохановский В.П. Основы философии науки: Учебное пособие для аспирантов. Ростов на Дону: Феникс, 2004.
21. Лаудан Л. Наука и ценности. Современная философия науки: знание, рациональность, ценности в трудах мыслителей Запада: Учебная хрестоматия. 2-е изд., перераб. и доп. М.: Издательская корпорация «Логос», 1996.
22. Мамардашвили М.К. Классический и неклассический идеалы рациональности. Тбилиси.: Мецниереба, 1984.
23. Никифоров А.Л. Философия науки: история и методология. М.: Дом интеллектуальной книги, 1998.
24. Степин В.С. Синергетика и системный анализ. Синергетическая парадигма. Когнитивно-коммуникативные стратегии современного научного познания. М.: Прогресс-Традиция, 2004.
25. Уткин А.И. Глобализация: процесс и осмысление. М.: «Логос», 2001.
26. Пона Yasnolob, Oleg Gorb, Olena Kalashnyk, Serhii Shejko, Svitlana Pysarenko, Olena Mykhailova (2018). The formation of the efficient system of ecological enterprise. Journal of Environmental Management and Tourism. Volume IX, Issue 5 (29) Fall 2018. [Scopus].
27. Serhii Shejko, Olena Kolodii. Development of entrepreneurship in the context of civilizational dynamics. Humanities and Social Sciences. Publishing House of Rzeszow University

of Technology. Poland. vol. XXV, 27 (1/2020). P. 77–85. 0,5 д.а. [Copernicus]

28. Serhii Shejko, Olena Kolodii. Possibilities of resolving the dilemma «power – knowledge» in the process of the civil society formation in Ukraine. Humanities and Social Sciences. Publishing House of Rzeszow University of Technology. Poland. vol. XXV, 27 (3/2020). P. 129–137. [Copernicus].

Інформаційні ресурси

29. Добронравова І.С. Філософія науки. Київ, 2002. URL: Режим доступу: www.philsci.univ.kiev.ua/biblio/index.html

30. Кузьменко Г.Н. Філософія і методологія науки. М., 2014. URL: Режим доступу: http://stud.com.ua/29014/filosofiya/filosofiya_i_metodologiya_nauki

31. Пронський В.М. Філософія науки: Конспект лекцій для аспірантів, здобувачів і магістрів. К.: НТУУ «КПІ», 2006. 58 с. URL: Режим доступу: <http://www.twirpx.com/file/362423/>

32. Філософія та методологія наукового пізнання: колективна монографія / За ред. проф. Юрія Вільчинського. К.: КНЕУ, 2013. № 2. С. 205. URL: Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ukaf_2013_2_25